

Jonge Kind

SOCIALE
VERBONDENHEID &
EMOTIONEEL
WELBEVINDEN

STRUCTUUR &
VEILIGHEID

KEUZES
IN LESSTOF

CoroNazorg voor het jonge kind

Beste leraar van groep 1-2 (en 3),

Ook voor jouw kinderen gaat school weer beginnen. Na een spannende en onzekere tijd gaat voor een deel hun 'normale' leven weer van start. Naar school, naar de juf of meester, weer samen spelen in plaats van alleen thuis en nieuwe dingen leren.

Voor de kinderen die nét gewend waren aan school start het wennen misschien weer opnieuw. Voor kinderen in groep 2 komt er misschien nog veel op ze af qua leerstof de komende tijd. Jij bent de expert en kent de kinderen, en door goed te kijken en luisteren, ga jij er vast voor zorgen dat de komende weken school een fijne en veilige plek gaat zijn! Op naar een paar mooie maanden!

Om je hierbij te ondersteunen hebben we een pakket gemaakt met tips en activiteiten. Doe er je voordeel mee! Het pakket voor het jonge kind is gericht op het bieden van een fijne en veilige speelleeromgeving en zoomt in op het thema vriendschap.

Het pakket bestaat uit:

- **Achtergrondinformatie** over fasen van groepsvorming. Waarbij de eerste fasen wat sneller doorlopen zullen worden dan in het begin van het schooljaar én je al vrij snel ook in de afscheidsfase beland.
- **Activiteit waarmee leerlingen in gesprek gaan over wat het betekent om een vriend te zijn.**
- **KIJK! Kies Doe activiteit 'Museum van gelukkige momenten'**
Kinddoel: je leert praten over iets waar je blij van wordt. Je kunt het op zo'n manier vertellen dat de ander het begrijpt.
- **KIJK! Kies Doe activiteit 'Pak & plak'**
Kinddoel: je leert laten zien en vertellen waar jij blij en verdrietig van wordt. Je weet dat er kinderen in de groep zijn die van dezelfde of andere dingen blij of verdrietig worden.
- **Activiteiten bij het prentenboek "Wil je mijn vriendje zijn?"**

Fases van groepsvorming na de corona-maatregelen

De kinderen zijn enkele weken thuis geweest midden in een schooljaar. Deze periode is langer geweest dan een normale zomervakantie! Het liefst zou je misschien nu gewoon willen starten met je lessen, maar helaas zal jouw groep ook opnieuw door de fases van groepsvorming heen gaan. Mogelijk kan dit versneld en loopt dit soepel. Het is belangrijk om hier in ieder geval aandacht aan te besteden om een veilig leef- en werkklimaat in je groep te kunnen neerzetten.

Hieronder hebben we kort de fases van groepsvorming beschreven. Met dit in gedachten kun je in je lesplanning ruimte vrij maken voor groepsvormende activiteiten. In het CoroNazorgpakket voor PO vind je een voorbeeld voor een klassenvergadering en meer suggesties voor verbindende activiteiten.

Verkenningfase

Algemene onderwijsbehoeften van de groep

- Een leerkracht die kinderen met elkaar in gesprek brengt
- Een leerkracht die ieder kind het gevoel geeft erbij te horen
- Ondersteuning bij het ontdekken van de leer- en leefomgeving

Doel in deze fase

- Elkaar beter leren kennen
- Duidelijkheid bieden

Rol en invloed van de leerkracht

- Individuele aandacht, persoonlijke interesse tonen in elke leerling
- Stellen van duidelijke doelen en verwachtingen
- Stellen van duidelijke grenzen en consequent handelen
- Feedback geven
- Voorbeeldgedrag vertonen

Leerlinggedrag

De leden van een nieuwe groep zijn aan het verkennen bij wie wat mogelijk is. De kinderen gaan voorzichtig met elkaar om, proberen eens wat uit en kijken hoe anderen daarop reageren. De meesten zijn nog wat afwachtend. Het duurt nog wel even voordat ze zich bij elkaar op hun gemak voelen.

Heel geleidelijk ontstaan er interactiepatronen: wie zegt veel en wie weinig? Wie lacht er om mijn grapjes en wie niet? Voor wie moet je oppassen?

Hoe lang de verkenningfase duurt is afhankelijk van een aantal zaken. Direct vanaf het begin duidelijk zijn over welk gedrag gewenst is en wat de consequenties zijn wanneer je daaraan geen gevolg geeft, is van grote invloed.

Positioneringsfase

Algemene onderwijsbehoeften van de groep

- Hulp bij het bepalen van ieders positie in de groep
- Een leerkracht die aandacht besteedt aan het omgaan met conflicten
- Activiteiten die pestgedrag voorkomen
- Groepsleden die respect tonen voor elkaar, elkaars mening en karakter
- Een leerkracht die regels, routines en gedragsverwachtingen uitlegt

Doel in deze fase

- Duidelijkheid over organisatie binnen de groep krijgen
- Duidelijkheid scheppen over hoe we met elkaar omgaan

Rol en invloed van de leerkracht

- Zie vorige fase
- Model staan voor datgene wat je wenst van de kinderen
- Kinderen aanspreken op hun gedrag
- Ruimte bieden om kinderen zelf een oplossing voor problemen te laten bedenken
- Vertrouwen uiten
- Opnieuw bekijken en borgen van de groepsregels
- Regelgestuurd werken aan gedrag

Leerlinggedrag

De positioneringsfase is een belangrijke fase in het worden van een hechte groep. Nu de leerlingen elkaar wat beter kennen worden de posities steeds duidelijker ingenomen. Wie is de grapjas, wie is de uitdager, wie neemt de leiding, wie is afwachtend? Steeds duidelijker wordt welke invloed en welke rol men heeft in de groep. De onderlinge verhoudingen worden bepaald. Competentie- en/of competitie is heel goed mogelijk. De rol van de leider kan bijvoorbeeld ter discussie komen te staan. Elke leerling heeft zijn eigen behoefte en probeert die te vervullen. Er kunnen heftige discussies ontstaan. Leerlingen zijn op zoek naar elkaars grenzen en die van de leerkracht. Hoe ver kan ik gaan? Het is een stormachtige maar noodzakelijke fase. Een leerkracht die invloed heeft, laat het er niet op aankomen en laat de grenzen niet door de leerlingen bepalen. Deze leerkracht onderneemt tijdens deze fase actie om samen met de leerlingen tot afspraken te komen.

Groepsnormenfase

Algemene onderwijsbehoeften van de groep

- Een leerkracht die duidelijk is
- Een leerkracht die vasthoudt aan regels, routines en gedragsverwachtingen
- Een leer- en leefomgeving die veilig is

Doel in deze fase

- Afspraken en consequenties vastleggen
- Afspraken en consequenties delen

Rol en invloed van de leerkracht

- Zie vorige fases
- Alert zijn
- Problemen voorspellen
- Problemen bespreekbaar maken
- Regels levend houden

Leerlinggedrag

De onderlinge verhoudingen zijn nu duidelijk geworden. Leerlingen weten hoe ver ze bij andere leerlingen kunnen gaan en houden daar rekening mee. Ze weten wat ze aan elkaar hebben. Wanneer er geen beïnvloeding door de leerkracht heeft plaatsgevonden zijn het de leiders die uiteindelijk bepalen wat kan en mag in deze groep. De leerlingen die zich conformeren aan zijn normen horen er ook bij. Door al tijdens de vorige 2 fases samen met de groep tot regels en afspraken te komen is er duidelijkheid en rust gekomen in de groep. De storm is gaan liggen.

Uitvoeringsfase

Algemene onderwijsbehoeften van de groep

- Een leer- en leefklimaat waarin plezier, rust en orde het uitgangspunt zijn
- Activiteiten die uitdagen tot samenwerken
- Een leerkracht die ieders talent tot bloei laat komen

Doel in deze fase

- Vasthouden van een positief gevoel in de groep

Rol en invloed van de leerkracht

- Zie vorige fases
- Zorgvuldige conflicthantering
- Sympathieke, helpende, sturende "buitenstaander"

Leerlinggedrag

Je bent als leerkracht goed van start gegaan. Je hebt de fases van groepsvorming weten te beïnvloeden. Je hebt de toon gezet voor een groep waarin iedere leerling het naar zijn zin heeft. Mede daardoor is er een positief, veilig leer- en leefklimaat ontstaan. De klassenvergaderingen hebben bijgedragen aan de sociale verbondenheid in de groep. Leerkracht en leerlingen komen met plezier naar school. Door bewust te investeren in het opbouwen van goede relaties met al je leerlingen zijn ze meer bereid zich aan de samen gemaakte regels te houden. Je leerlingen voelen zich erkend en serieus genomen. Daardoor nemen ze actief deel aan het oplossen van problemen. Je weet precies wanneer je het touwtje kunt laten vieren en wanneer je het strak moet houden. Er is balans ontstaan in de verstandhouding tussen leerkracht en leerlingen. Je hebt de leerlingen de kans gegeven om binnen een betekenisvolle context democratisch te handelen.

Afscheidsfase laatste weken en wanneer nodig

Algemene onderwijsbehoeften van de groep

- Een leerkracht die leerlingen voorbereidt op het naderend afscheid
- Een pedagogisch groepsklimaat waarin de sfeer tot aan het eind plezierig is

Doel in deze fase

- Leerlingen nemen op positieve wijze afscheid van elkaar

Rol en invloed van de leerkracht

- Zie vorige 4 fases
- Ruimte geven om gevoelens bespreekbaar te maken
- Organiseren van 'speciale' activiteiten gericht op het nemen van afscheid

Leerlinggedrag

De leerlingen gaan voor langere tijd (vakantie) of definitief (afcheid groep 8) uit elkaar.

Activiteit Leeruitdaging: Vriendschap

Activiteit waarmee leerlingen in gesprek gaan over wat het betekent om een vriend te zijn.

Leeruitdagingactiviteit 8

Een goede vriend zijn

Concept

Vriendschap

Sleutelwoorden

Vrienden, vriendschap, vriendelijkheid, liefde, geven om, respect, eerlijkheid, attent zijn, luisteren, sorry zeggen, vergeven

Leerdoel

Begrijpen wat het betekent om een vriend te zijn.

Succescriteria

We kunnen:

- Beschrijven wat iemand een vriend maakt.
- Zeggen wat een vriend hoort te doen.
- Zeggen wat een vriend niet hoort te doen.
- Ons een 'perfecte vriend' voorstellen.
- Benoemen welke dingen het belangrijkst zijn voor vriendschap.

Gebruikte strategie

Rangschikken in een ruit

1. Benoem het concept

Dit zijn enkele belangrijke onderzoeksgebieden binnen en rondom het concept 'vriendschap':

- Wat vriendschap inhoudt en wat het betekent.
- Wat het verband is tussen vriendschap en om elkaar geven.
- Het belang van gedeelde activiteiten en interesses.
- Wat vriendschap voor jou persoonlijk betekent.
- Wat vriendschap betekent voor mensen.

2. Zorg voor een cognitief conflict

Enkele voorbeelden van een cognitief conflict dat de kinderen mogelijk zullen ervaren, staan beschreven in figuur 82:

Idee	Conflicterend idee
Een vriend hoort alles met je te delen.	Ik wil niet dat mijn vrienden hun verkoudheid en ziektes met me delen.
Vrienden zijn aardig voor elkaar.	Soms doet mijn vriend gemeen tegen mij.
Vrienden houden van dezelfde dingen.	Mijn vriend houdt van sommige dingen waar ik een hekel aan heb (worteltjes, bijvoorbeeld).

Vrienden spelen met elkaar.	Ik speel niet de hele tijd met al mijn vrienden.
Vrienden zijn grappig.	Soms zijn mijn vrienden verdrietig, en dan zijn ze niet grappig.

Figuur 82: Cognitief conflict over vrienden

Vragen die een cognitief conflict kunnen veroorzaken

- Wat is een vriend?
- Hoe ziet een vriend eruit?
- Hoe klinkt een vriend?
- Wat doen vrienden?
- Wat doen vrienden niet?
- Hoe weet je dat iemand je vriend is?
- Is het goed om veel vrienden te hebben?
- Kun je ooit te veel vrienden hebben?
- Moet je altijd aardig doen tegen je vrienden?
- Zijn sommige mensen er beter in om een vriend te zijn dan anderen?
- Wat maakt iemand een goede vriend?
- Is een goede vriend hetzelfde als een 'beste vriend'?
- Als een vriend zijn speelgoed niet met je wil delen, zijn jullie dan geen vrienden meer?
- Kunnen dieren je vrienden zijn?
- Kan speelgoed je vriend zijn?
- Hoeveel verschillende soorten vrienden kun je hebben?

3. Betekenisgeving

Help de kinderen hun gedachten te ordenen met behulp van een of meer van de volgende activiteiten:

1. Thuis nadenken over vriendschap
2. De 'perfecte vriend' maken
3. Rangschikken in een ruit

Activiteit: Thuis nadenken over vriendschap

Laat de kinderen thuis met hun ouders en broers en zussen praten over vriendschap. Ze kunnen proberen meer te weten te komen over de verschillende soorten vriendschappen van hun gezinsleden en dan een foto of tekening meebrengen die vriendschap uitbeeldt.

Vragen waarmee ouders hun kinderen kunnen helpen:

- Wat is het verschil tussen een vriend zijn en vriendelijk zijn?
- Hoe weet je of iemand (of iets) vriendelijk is?
- Kan een huisdier of speelgoedbeest je vriend zijn?
- Is het anders om bevriend te zijn met 'iemand' dan om bevriend te zijn met 'iets' (bijvoorbeeld een huisdier of een speelgoedbeest)? Op welke manier is dat anders?

Activiteit: De 'perfecte vriend' maken

Maak groepjes van drie of vier kinderen. Afhankelijk van de fase van hun ontwikkeling kunnen de groepjes zelfstandig werken, of onder begeleiding van een volwassene.

Elk groepje krijgt een groot vel papier. Vraag een van de kinderen hierop te gaan liggen, zodat de andere kinderen zijn of haar omtrek kunnen tekenen.

Ieder groepje maakt vervolgens samen een 'perfecte vriend' door omschrijvingen en eigenschappen aan de omtrek toe te voegen. Hoe creatiever ze omgaan met de materialen die ze tot hun beschikking hebben, hoe beter. Stimuleer de kinderen om redenen te geven voor elke eigenschap die ze hun 'perfecte vriend' geven. Laat de andere kinderen uit het groepje vragen stellen om te onderzoeken of die eigenschappen wel echt belangrijk zijn.

Laat de kinderen aan elkaar uitleggen waarom ze de eigenschappen die ze hun 'vriend' geven belangrijk vinden. Het is van cruciaal belang dat de kinderen binnen de groepjes goed samenwerken en de 'perfecte vriend' samenstellen met behulp van betekenisvolle dialoog.

Wanneer de kinderen klaar zijn, presenteert elk groepje hun 'vriend' aan de andere kinderen, waarbij ze hun gedachtegang toelichten. De andere groepen mogen de ideeën in twijfel trekken of juist steunen.

Gebruik de volgende vragen om de kinderen te helpen bij het maken van hun 'perfecte vriend':

- Is het mogelijk om de perfecte vriend te maken?
- Hoe zou die er dan uitzien?
- Hoe zou hij of zij zich gedragen?
- Wat zou hij of zij doen?
- Wat voor hobby's en interesses zou hij of zij hebben?
- Bestaat er zoiets als één perfecte vriend?

Activiteit: Rangschikken in een ruit

Nadat de kinderen hun 'perfecte vriend' hebben laten zien, kun je een overzicht maken van de belangrijkste eigenschappen van een 'vriend' die uit deze activiteit naar voren zijn gekomen. Schrijf of teken elke eigenschap op een aparte kaart. Eventueel kunnen de kinderen ook de kaarten uit Figuur 84 gebruiken.

Laat de kaarten aan de kinderen zien en bespreek in het kort wat elke kaart betekent. Bied de kinderen het rangschikkingskader uit Figuur 64 aan. Leg uit dat de beste keuze bovenaan komt, de slechtste keuze onderaan en dat de keuzes die ook wel zouden kunnen in het midden komen.

De kinderen rangschikken de kaarten nu op volgorde van belangrijkheid. Dit kan in kleine groepjes, of allemaal gezamenlijk. De eigenschap van een vriend die ze het belangrijkste vinden, leggen ze bovenaan. De minst belangrijke eigenschap komt onderaan en in het midden komen twee kaarten die een beetje belangrijk zijn. Laat de kinderen redenen geven voor hun keuzes. Stimuleer de andere kinderen om bij elke keuze een vraagteken te zetten en tegenvoorbeelden te geven.

Afstemming

Minder moeilijk:

De activiteit kan eenvoudiger worden gemaakt door minder kaarten te gebruiken, of de kaarten te vervangen door foto's of voorwerpen die dezelfde eigenschappen vertegenwoordigen. De activiteiten kunnen over meerdere dagen worden verdeeld.

Moeilijker:

Om de activiteit uit te breiden, kun je het kader uitbreiden tot een ruitvorm met negen opties, zodat de kinderen meer kaarten een waarde moeten toekennen en in verhouding tot elkaar moeten beoordelen.

4. Reflectie

Geef je kinderen stemkaarten waarmee ze op de volgende stellingen kunnen reageren:

Figuur 83: Stemkaarten

Gebruik bijvoorbeeld hoepels, een doos of een groot stuk karton waarin of waarop de kinderen hun stemkaart kunnen leggen. Lees elke stelling voor. Alle kinderen mogen per stelling één stem uitbrengen. Ze mogen anoniem stemmen, of uitleggen waarom ze voor een bepaalde stem hebben gekozen. Op die manier kunnen de kinderen een bijdrage leveren. Bovendien krijg je zo zelf een beeld van de gevoelens en houdingen binnen de groep.

Stellingen om over te laten stemmen:

- Ik begrijp wat het betekent om een vriend te zijn.
- We kunnen allemaal goede vrienden zijn.
- Een vriend is altijd aardig.
- Je kunt tegelijkertijd veel verschillende vrienden hebben.
- Een vriend moet dezelfde dingen leuk vinden of dezelfde hobby's hebben als jij.
- De perfecte vriend bestaat niet.
- Vrienden zijn erg belangrijk.

Transferactiviteiten

- De kinderen worden 'Vriendschapsdetectives' en maken foto's of aantekeningen van voorbeelden van vriendschap die ze gedurende een dag of week tegenkomen.
- Je kunt met de kinderen een aantal prentenboeken over vriendschap bekijken, zoals:
 - *De beer en de piano*, David Litchfield
 - *De mooiste vis van de zee*, Marcus Pfister
 - *Samen delen*, Anthea Simmons
 - *Ploef*, Espen Dekko
 - *Samen kunnen we alles*, Ingrid en Dieter Schubert
 - *Vriendjes*, Mies van Hout
 - *Buurman Brombeer*, Ciara Flood
 - *Drop, het stoute eendje*, Catharina Valckx
- De kinderen kunnen een aantal 'vriendschapsregels' voor hun groep opstellen.

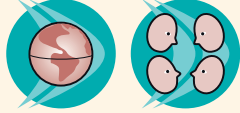
Figuur 84: Activiteitenkaarten 'Een goede vriend zijn'

Figuur 84: Activiteitenkaarten 'Een goede vriend zijn'

Kijk, Kies, Doe activiteit

8. Museum van gelukkige momenten

Aanpak strategieën	- Voorkennis activeren met aanwijzingen en kapstokken - Coöperatief leren (TeamInterview)																						
Doel	Woordenschat en woordgebruik: doel 1 tot en met 5 Vloeiend en verstaanbaar spreken: doel 1 tot en met 3 Gesprekken voeren: doel 1 en 2																						
Kind-doel	Je leert praten over iets waarvan je blij wordt. Je kunt het op zo'n manier vertellen dat de ander het goed begrijpt.																						
Omschrijving	Aan de hand van voorwerpen vertellen de kinderen over momenten waarop ze gelukkig zijn. Van een schoenendoos maken de kinderen een 'museum' van gelukkige momenten en laten hiermee aan anderen zien wanneer en met wat ze zo gelukkig zijn/waren.																						
Stappen	- De kinderen zitten in de kring. U vertelt over een moment waarop u zich heel gelukkig voelde. U heeft een voorwerp bij zich waarmee u zich het geluksgevoel weer goed herinnert. - De kinderen gaan in groepjes van 4 (teams) zitten. Ze denken na over een moment waarop zij heel gelukkig waren. Zijn er ook voorwerpen die dat geluksgevoel bij de kinderen oproepen? - De kinderen tekenen op een vel papier beknopte tekeningen die hun gevoel van geluk weer-geven. - Ze vertellen over hun gelukkige moment met behulp van de didactische structuur TeamInterview. Bepaal wie er begint. - Het kind dat begint, gaat staan en vertelt in twee minuten over 'het gelukkige moment'. Hij gebruikt de tekeningen die hij gemaakt heeft tijdens de DenkTijd. Als de tijd voorbij is, stellen de luisteraars vragen aan de verteller. Ieder kind stelt één vraag waarop de verteller het antwoord geeft. - Laat op deze manier alle kinderen om de beurt in twee minuten over hun 'gelukkige moment' vertellen. Herhaal stap 5 en 6 tot alle kinderen van de groep aan de beurt zijn geweest. - Laat de kinderen van het team samen bepalen welke van de vier 'gelukkige momenten' van hun groepje ze willen vertellen aan de andere groepjes. Laat bij voorkeur de kinderen het 'gelukkige moment' van een klasgenootje vertellen aan de groep. - Vraag of het navertelde verhaal overeenkomt met hoe het in het team is verteld (is het goed begrepen?). - Bespreek hoe iedereen zijn gelukkige moment kan laten zien. Stuur aan op 'spulletjes meene-men' die het gelukkige moment illustreren. - Ieder kind maakt voor zijn gelukkige moment(en) een mooi versierde/gekleurde schoenendoos waarin hij de spulletjes legt. - Zet alle gevulde schoenendozen zo neer dat iedereen (ook ouders) ze goed kan bekijken.																						
Ontwikkelingsgebieden	☐ = niet ☐ = enigszins ☒ = voornamelijk <table border="0"> <tr> <td>☒ zelfbeeld</td><td>☐ grote motoriek</td><td>☐ lichaamsoriëntatie</td></tr> <tr> <td>☒ relatie met volwassenen</td><td>☐ kleine motoriek</td><td>☐ ruimtelijke oriëntatie</td></tr> <tr> <td>☒ relatie met kinderen</td><td>☐ tekenontwikkeling</td><td>☒ tijdsoriëntatie</td></tr> <tr> <td>☐ spelontwikkeling</td><td>☐ visuele waarneming</td><td>☒ mondelinge taal</td></tr> <tr> <td>☐ taakgerichtheid/ zelfstandigheid</td><td>☐ auditieve waarneming</td><td>☐ beginnende geletterdheid</td></tr> <tr> <td></td><td>☐ tactiele waarneming</td><td>☒ beginnende gecijferdheid</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>☒ logisch denken</td></tr> </table>		☒ zelfbeeld	☐ grote motoriek	☐ lichaamsoriëntatie	☒ relatie met volwassenen	☐ kleine motoriek	☐ ruimtelijke oriëntatie	☒ relatie met kinderen	☐ tekenontwikkeling	☒ tijdsoriëntatie	☐ spelontwikkeling	☐ visuele waarneming	☒ mondelinge taal	☐ taakgerichtheid/ zelfstandigheid	☐ auditieve waarneming	☐ beginnende geletterdheid		☐ tactiele waarneming	☒ beginnende gecijferdheid			☒ logisch denken
☒ zelfbeeld	☐ grote motoriek	☐ lichaamsoriëntatie																					
☒ relatie met volwassenen	☐ kleine motoriek	☐ ruimtelijke oriëntatie																					
☒ relatie met kinderen	☐ tekenontwikkeling	☒ tijdsoriëntatie																					
☐ spelontwikkeling	☐ visuele waarneming	☒ mondelinge taal																					
☐ taakgerichtheid/ zelfstandigheid	☐ auditieve waarneming	☐ beginnende geletterdheid																					
	☐ tactiele waarneming	☒ beginnende gecijferdheid																					
		☒ logisch denken																					

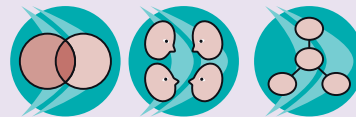
Organisatietips	Materiaal
• Gebruik een prentenboek als aanleiding om over 'gelukkig' te praten, bijvoorbeeld 'Kikker en een heel bijzondere dag'. • Vraag aan ouders (per briefje) of ze samen met hun kind het gelukkige moment willen opschrijven. Plak dit in de doos. • Zet de dozen mooi gerangschikt neer op ooghoogte voor de kinderen. • Organiseer een kijkuurtje waarin ouders naar 'het museum van gelukkige momenten' komen kijken.	• schoenendoos (zonder deksel) voor elk kind. • materialen om de doos mee te versieren zoals: verf, gekleurd papier, glitters, wasco.
Wat hoor je?	Wat zie je?
• "... Toen mijn zusje geboren werd, was ik gelukkig ..." • "... Ik heb heel lang gelopen en toen kreeg ik een medaille ..."	• Kinderen praten met elkaar. • Kinderen luisteren, vullen elkaar aan, herkennen dingen.
Tussendoelen Rood	Tussendoelen Blauw
• Woordenschat en woordgebruik: doel 1 tot en met 11 • Vloeiend en verstaanbaar spreken: doel 1 tot en met 3 • Luisteren: doel 3 • Gesprekken voeren: doel 1 tot en met 4 • Mening uiten: doel 1 en 2	• Woordenschat en woordgebruik: doel 1 tot en met 9 • Vloeiend en verstaanbaar spreken: doel 1 tot en met 4 • Luisteren: doel 3 • Gesprekken voeren: doel 1 tot en met 4 • Mening uiten: doel 1 en 2
Tussendoelen Groen	
• Woordenschat en woordgebruik: doel 1 en 2 • Vloeiend en verstaanbaar spreken: doel 1 • Gesprekken voeren: doel 1	
Tips voor Rood	Tips voor Blauw
• Breng minder nuances in gevoelens aan. • Organiseer de activiteit in de kleine kring in plaats van in teams van vier kinderen.	• De kinderen maken voor dit museum een affiche met daarop de openingstijden, de entreprijs enzovoort. • Laat kinderen van de andere groepen op bezoek komen in het museum. • Zorg voor entreekaartjes en organiseer rondleidingen. Welke kinderen willen aan alle aanwezigen vertellen over hun gelukkige moment?
Tips voor Groen	
• Werk in tweetallen. Om de beurt stellen ze elkaar vragen over zijn/haar museum. Laat ze, nadat ieder aan de beurt is geweest uitwisselen met een ander tweetal.	

Kijk, Kies, Doe activiteit

Bijlage 1. Plak & Pak

Aanpak strategieën

- Identificeren van overeenkomsten en verschillen
- Coöperatief leren
- Non-verbale representatie

Doel

Rood: Doel 2 en 4
Geel: Doel 1 en 3
Blauw: Doel 1 tot en met 5
Groen: Doel 2 en 4

Kind-doel

Je leert laten zien en vertellen waar jij blij of verdrietig van wordt. Je weet dat er kinderen in de groep zijn die van dezelfde of van andere dingen blij of verdrietig worden.

Omschrijving

Bij deze activiteit kunt u de kinderen optimaal begeleiden en ondersteunen als u voor de organisatievorm kleine kring kiest. De kinderen wisselen onderling uit over hun emoties en kunnen aan elkaar laten zien en vertellen waar ze blij en verdrietig van worden. Ze leren te denken in overeenkomsten en verschillen bij emoties van zichzelf en de ander.

Stappen

Voorbereiden:

1. De leraar vertelt dat de kinderen gaan tekenen waar ze blij en verdrietig van worden.
2. De leraar geeft de kinderen aan de tafel ieder twee plakbriefjes.
3. De kinderen krijgen DenkTijd: "Waarvan word je blij?"
4. De leraar vraagt de kinderen in (drie) tweetallen aan elkaar te vertellen waar zij blij/vrolijk van worden.
5. Ze geeft aan wie er begint in elk tweetal.
6. De leerlingen wisselen om de beurt uit waarvan ze vrolijk/blij worden.
7. De leraar demonstreert en zegt hardop: "Ik word zo blij als de zon schijnt. Ik ga mezelf tekenen als ik aan het buitenspelen ben in de zon."
8. De leraar zegt: "Je mag nu twee tekeningen maken, op elk plakbriefje één, waarop je laat zien waar jij zo blij/vrolijk van wordt."
9. De stappen 2 t/m 8 worden herhaald, maar nu is het onderwerp: 'verdrietig zijn'.

Uitwisselen:

1. Alle kinderen krijgen een A4. De leraar demonstreert met haar eigen A4 met plakbriefjes hoe ze met een ander kind uitwisselt over haar gevoelens en situaties waar ze blij van wordt.
2. De kinderen gaan op zoek naar iemand om een ander tweetal mee te vormen. Ze laten dit zien door met hun hand omhoog rond te lopen.
3. Ze groeten elkaar en spreken af wie er begint.
4. A stelt de vraag: "Waar word jij blij van?"
5. B geeft antwoord door bij de twee plakbriefjes te vertellen.
6. Wisselen van beurt: B vertelt waarvan hij/zij blij wordt.
7. Ze vragen om de beurt: "Word jij ook blij van iets dat je op mijn plakbriefje ziet?"
8. Ze wisselen een briefje uit als ze elkaars situatie herkennen en nog niet zelf hadden bedacht.
9. Ze bedanken elkaar, nemen afscheid en gaan op zoek naar een nieuwe partner.
10. Loop rond met je hand omhoog en vorm een nieuw tweetal.
11. Spreek af wie er begint.
12. Stap 4 t/m 10 herhalen, nu met de vraag "Waar word je verdrietig van"

Activiteiten bij prentenboek 'Wil jij mijn vriendje zijn?'

1. Gesprekje n.a.v. het boek met vragen als:

- Wat vond jij het leukste dier?
- Met welk dier zou jij graag vriendjes willen zijn en waarom?
- En met welk dier zou je geen vriendjes willen zijn?
- Welke vriendjes heb je in de klas?
- Wie heb je allemaal gemist?
- Kun je altijd met iedereen vriendjes zijn?
- Wat als je geen vriendje hebt?
- Wat als iemand geen vriendjes met jou wil zijn?
- Wanneer is iemand je vriendje?
- Hoe kun je vriendjes maken?
- Wat doe je als je vriendjes bent?
- Wat is er belangrijk als je vriendjes bent met iemand?
- Gebeuren er ook wel een vervelende dingen met vriendjes (ruzie, vechten, plagen)?
- Welke gevoelens kunnen je dan hebben (boos, verdrietig, bang)?
- Wat zijn leuke dingen als je vriendjes bent met iemand? (samenspelen, plezier, elkaar helpen)
- Welke gevoelens kun je dan hebben (blij)?

2. Vraag de kinderen welk dier ze zouden willen zijn en laat ze deze inkleuren/met sits inplakken o.i.d.

Knip de dieren uit, plak ze op gekleurd papier, maak een gaatje en verbind ze dmv van een touw met elkaar.

3. Zing het liedje:

Wat hoor ik daar, wat hoor ik daar
wat is dat voor een beest?
ra,ra,ra, hoe heet dat beest?
weet jij wel, weet jij wel
wat dat is geweest
ra,ra,ra, hoe heet dat beest?

Hierna het geluid van een van de beesten maken.

Kinderen kunnen hun eigen beest vasthouden. Als dat beest aan de beurt is, steken ze het omhoog. Hierna kun je de namen van deze kinderen noemen. Deze kinderen kunnen samen nogmaals het geluid van dit beest maken.

Kijk eens naar de doelen voor groep 1 en 2.

Er zijn veel mogelijkheden met dit prentenboek om deze aan te bieden.

shop.bazalt.nl

**Heb je vragen of kunnen we je helpen?
Neem contact op met een van onze jonge kind specialisten.**

Bazalt

Nanneke van Lokven
nvanlokven@bazalt.nl
06 31 64 36 77

Lisette van Rossum
lvanrossum@bazalt.nl
06 21 82 41 94

Liesbeth van Waas
lvanwaas@bazalt.nl
06 21 82 26 96

RPCZ

Bianca Slabbekoorn
bslabbekoorn@rpcz.nl
06 21 82 41 47

Marie-Thérèse Gemmeke
mgemmeke@rpcz.nl
06 21 82 30 94

Jenny de Vos
jdevos@rpcz.nl
06 21 82 33 77

Bianka Anderson
banderson@rpcz.nl
06 21 82 33 26

HCO

Mariëlle Ebeli
m.ebeli@hco.nl
06 23 17 04 12

Marije van der Schelling
m.vander.schelling@hco.nl
06 13 04 11 46

Irene van Geen
i.van.geen@hco.nl
06 23 04 15 29

Zeynep Ozyilmaz
z.ozyilmaz@hco.nl
06 13 03 56 10

Tanja Riebroek
t.riebroek@hco.nl
06 23 04 38 02

Anne van der Gaag
a.vander.gaag@hco.nl
06 23 08 27 47

